

Till företag enligt intern sändlista

Marknadskontroll av säkerhetskomponenter till hissar

Boverket kommer under år 2025 att påbörja marknadskontroll av säkerhetskomponenter till hissar som omfattas av krav enligt hissdirektivet¹. Hissdirektivet har införlivats i svensk rätt framför allt genom Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar².

Marknadskontrollprojektet är en del av en gemensam insats för produkters regel efterlevnad inom EU- och EFTA-länderna, som ska främja samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter.

Boverket är ansvarig myndighet för marknadskontroll av hissar som släpps ut och tas i bruk samt säkerhetskomponenter till hissar som tillhandahålls på den svenska marknaden. Marknadskontrollen kommer omfatta dokumentationskontroll och provning av

- energiackumulerande buffertar, och
- energidissiperande buffertar.

Utöver faktisk kontroll av säkerhetskomponenter till hissar som tillhandahålls i Sverige, ger marknadskontrollen även Boverket tillfälle att informera och ge vägledning om de krav som gäller enligt hissdirektivet.

Ett urval av tillverkare, importörer och distributörer kommer att inkluderas i kontrollen. Om ert företag blir aktuellt för kontroll kommer ni att få mer information om detta inom kort. I detta brev hittar ni information om gällande bestämmelser och om hur marknadskontrollen kommer att gå till.

Om ni känner till företag som skulle ha nytta av informationen, men som inte har fått brevet, får ni gärna skicka det vidare till dem. Det går också bra att

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

² Från och den 1 december 2025 ersätts BFS 2011:12 av tre nya grundförfattningar, varav de bestämmelser som införlivar hissdirektivet förs över till Boverkets föreskrifter (BFS 2025:13) om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

upplysa Boverket om sådana företag och man får naturligtvis göra det genom en anonym anmälan.

Så går marknadskontrollen till

Boverket kommer att kontakta ett antal berörda företag och köpa in ett antal buffertar för provning. Samtidigt kommer Boverket begära in och granska tillhörande dokumentation.

Vilken dokumentation Boverket begär in beror på vilken typ av aktör ert företag är:

- Om ni säljer säkerhetskomponenter till hissar under eget namn eller varumärke är ni tillverkare enligt hissdirektivet.
- Om ni köper säkerhetskomponenter till hissar från en aktör inom den inre marknaden³ och säljer dem vidare under det ursprungliga varumärket är ni distributör.
- Om ni importerar säkerhetskomponenter till hissar från ett tredjeland⁴ och säljer vidare dem under det ursprungliga varumärket är ni importör.

Dokumentation som kommer begäras in

Boverket kommer att begära in följande dokumentation från samtliga aktörer som valts ut:

- En kopia av EU-försäkran om överensstämmelse.
- CE-märkning (en kopia eller ett foto)
- Bruksanvisning.

Boverket kan vid behov även komma att begära in ytterligare information och dokumentation som behövs för att visa att säkerhetskomponenten till hissar överensstämmer med kraven i hissdirektivet.

Besök

Boverket kan komma att besöka ett urval av de identifierade aktörerna. Besöket görs inte oanmält utan bokas på förhand. På plats hålls en diskussion och en första kontroll av dokumentationen och märkningen görs.

Provning av buffertar

Boverket kommer köpa in ett antal buffertar och låta prova dem hos ett oberoende provningslaboratorium. Syftet med provningen är att kontrollera att säkerhetskomponenterna överensstämmer med kraven i hissdirektivet.

Om provningen visar att produkten inte överensstämmer med kraven i hissdirektivet, kan Boverket komma att besluta om ersättning för myndighetens kostnader vid provtagning och undersökning av prov⁵.

³ Inre marknaden = EU och Island, Liechtenstein, Norge, Schweiz och Turkiet

⁴ Land utanför den inre marknaden

⁵ Enligt 11 kap. 8 b § plan- och bygglagen (2010:900) och Boverkets allmänna råd (2016:16) om ersättning för provningskostnader vid marknadskontroll av byggprodukter.

Hissdirektivet

Hissdirektivet har som mål att tillåta fri rörlighet för produkter på den inre marknaden samtidigt som en hög skyddsnivå för hälsa och säkerhet säkerställs.

Hissdirektivet ställer grundläggande krav på hälsa och säkerhet för hissar som är fast installerade i byggnader och används för att transportera

- personer,
- personer och gods, eller
- enbart gods, om hissen är så utformad att en person lätt kan gå in och styra den från insidan.

Direktivet omfattar också de säkerhetskomponenter till hissar som används i de hissar som omfattas av direktivet. Hissdirektivets krav gäller inte för hissar som har en hastighet under 0,15 m/s. Hissar enligt hissdirektivet ska ha en hisskorg som är innesluten med väggar, tak och golv samt ha dörrar till full höjd.

Enligt direktivet gäller en presumtion om att hissar och säkerhetskomponenter till hissar som uppfyller harmoniserade standarder också uppfyller de grundläggande hälso- och säkerhetskraven.

Hissdirektivet gäller för nya hissar när de tillhandahålls för användning på marknaden och för säkerhetskomponenter till hissar som tillhandahålls på marknaden första gången.

De olika aktörernas ansvar

Olika ekonomiska aktörer har olika uppgifter när det gäller att släppa ut hissar eller säkerhetskomponenter på marknaden.

Med ekonomiska aktörer avses installatörer av hissar samt tillverkare, importörer och distributörer av säkerhetskomponenter till hissar.

Hissdirektivet anger krav på CE-märkning och EU-försäkran om överensstämmelse, i vilken det intygas att hissen eller säkerhetskomponenten uppfyller alla relevanta krav enligt hissdirektivet när den släpps ut på marknaden.

Kraven på hissar ingår som en del i det svenska regelsystemet med krav på byggnadsverk och det kontrollsystem som är uppbyggt kring detta. Hissdirektivet är i Sverige genomfört genom bestämmelser i plan- och bygglagen, PBL, (2010:900), plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, och Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:12) om hissar och vissa andra motor-drivna anordningar⁶.

Det är tillverkaren av en säkerhetskomponent till hissar som ska utarbeta den tekniska dokumentation som krävs och utföra eller låta utföra bedömningen av överensstämmelse. Tillverkaren ansvarar även för att upprätta en EU-försäkran om överensstämmelse och anbringa CE-märkningen. Vidare ska de se till att

⁶ BFS 2011:12 upphör att gälla den 1 december 2025 och ersätts av Boverkets föreskrifter (BFS 2025:13) om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar medföljer säkerhetskomponenten som de tillhandahåller.

Distributören och importören ansvarar för att säkerställa att vissa dokument och information följer med säkerhetskomponenten, men kan inte själv upprätta dokumenten. Dessa aktörer har därför ett ansvar att vid mottagandet kontrollera och säkerställa att produkten uppfyller hissdirektivets krav.

Både importör och distributör ska kontrollera att CE-märkning, EU-försäkran och bruksanvisning finns. Importören ska dessutom se till att tillverkaren har utfört bedömning av överensstämmelse, upprättat teknisk dokumentation och uppfyllt övriga krav enligt direktivet, samt märka säkerhetskomponenten med sitt eget namn och adress och spara dokumentation i tio år.

Importören ska, till skillnad från distributören, även se till att tillverkaren har gjort bedömning av överensstämmelse och upprättat teknisk dokumentation. Importören ska även märka produkten med sitt eget namn och adress samt spara och kunna visa dokumentation till myndigheter i tio år.

En importör eller en distributör får inte släppa ut en säkerhetskomponent till hissar på marknaden om det finns skäl att tro att komponenten inte uppfyller kraven. Om säkerhetskomponenten dessutom utgör en risk ska importören eller distributören:

- informera tillverkaren om risken, och
- informera marknadskontrollmyndigheten om risken.

När importörer och distributörer betraktas som tillverkare

Importörer och distributörer kan i vissa fall få samma skyldigheter som en tillverkare enligt Boverkets regler om motordrivna anordningar. Detta gäller när en importör eller distributör

- släpper ut en säkerhetskomponent till hissar på marknaden i eget namn eller under eget varumärke, eller
- ändrar en säkerhetskomponent som redan finns på marknaden på ett sätt som kan påverka överensstämmelsen med gällande regler.

I dessa situationer betraktas importören eller distributören som tillverkare och måste uppfylla samtliga krav som gäller för tillverkare enligt artikel 8 i det aktuella direktivet. Det innebär bland annat ansvar för att säkerhetskomponenten uppfyller alla säkerhetskrav och att nödvändig dokumentation och märkning finns på plats.

Åtgärder vid bristande överensstämmelse eller risk

Om det finns skäl att tro att en säkerhetskomponent till hissar som har släppts ut på marknaden inte uppfyller kraven i hissdirektivet, ska den berörda aktören omedelbart vidta nödvändiga korrigerande åtgärder. Det kan till exempel innebära att säkerhetskomponenten rättas till så att den uppfyller kraven, eller att den dras tillbaka eller återkallas från marknaden om det är lämpligt.

Om säkerhetskomponenten dessutom utgör en risk ska den behöriga myndigheten omedelbart informeras. Informationen ska särskilt omfatta:

- vilken bristande överensstämmelse som har identifierats
- vilka korrigerande åtgärder som har vidtagits

Syftet är att säkerställa att endast säkra och godkända säkerhetskomponenter finns på marknaden och att myndigheten snabbt får kännedom om eventuella risker.

Vad händer efter kontrollen?

Om avvikelser upptäcks kommer Boverket att begära korrigerande åtgärder.

Om inte den begärda korrigeringen görs kan Boverket besluta om föreläggande om rättelse, vilket kan förenas med vite. Detta gäller även vid formella brister, såsom avsaknad av eller felaktigheter i EU-försäkran om överensstämmelse eller CE-märkning.

Beroende på bristernas karaktär kan även försäljningsförbud och/eller återkallelse av säkerhetskomponenten bli aktuellt. Byggsanktionsavgift kan utkrävas av en ekonomisk aktör som inte fullgör sina skyldigheter enligt 4 kap. 11–11 e §§ PBF, vilket omfattar krav på överensstämmelse, dokumentation och märkning för hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Vid frågor

Är det något som är oklart eller har du frågor går det att kontakta Boverket via marknadskontroll@boverket.se. Ange i så fall **Boverkets diarienummer 396/2025**.

Mer information om CE-märkning och marknadskontroll av säkerhetskomponenter för hissar finns på Boverkets webbplats, <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/motordrivna-anordningar/ce-markning/hissar/>.